

Az európai borz kotoréksűrűségének és élőhely preferenciájának vizsgálata egy vadászterületen

Laskó Tamás

Vadgazdálkodási igazgatási szakmérnöki szak

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

Belső témavezető: Dr. Márton Mihály egyetemi docens, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

Az európai borz (Meles Meles) a ragadozók irtása, egyedszámának fogyatkozása miatt Magyarországon 1974-ben került fel a védett fajok listájára. A nyolcvanas évektől tapasztalt állománynövekedése következtében 2001-től ismét vadászhatóvá vált Magyarországon. Állománynövekedése azonban nem állt meg, az Országos Vadgazdálkodási Adattár adatai alapján az elejtések száma 2021-ig folyamatosan emelkedett. Terítékadata 2002-höz képest megtízszereződött. A 2000-es évek elejére az ország egész területén előforduló, közönséges ragadozóvá vált. Állományának és elterjedési területének növekedése európai szintű jelenség.

Növekvő állománya és táplálkozási tulajdonságai miatt feltételezhető a vadászható apróvadfajok állományában történő károkozása. Ezért szakdolgozatom célkitűzése az volt, hogy saját vadászterületemen (Kistokaj Vt.) felmérjem a borz (és a róka) lehetséges állománynagyságát, élőhelypreferenciáját, és ezáltal pontosabb képet kapjak az apróvadas jellegű vadásztársaság ragadozógazdálkodásának hatékonyságáról. Mivel mindkét ragadozó kotoréklakó emlős, ezért létszámuk felméréséhez a kotorékok számának ismerete szükséges.

A vizsgálat során a sávos becslés módszerét alkalmaztam. Első lépésben a konzulensem, dr. Márton Mihály egyetemi docens segítségével kijelöltem egy viszonylag egybefüggő, 1100 ha nagyságú területet, amely a rendkívül szabdalt vadászterület megközelítőleg 30%-a. A mintaterületet nyolc, egymással párhuzamos, egymástól 500 m-re lévő, észak-déli irányú sávra osztottuk fel. A bejárt sávok két oldalán lévő, belátható távolságokat, a vegetációt jegyzőkönyvbe vettem, és a megtalált kotorékok koordinátáit telefonos alkalmazás segítségével rögzítettem és térképen bejelöltem. Ezután a kotorékok beazonosítása következett, illetve annak

eldöntése, hogy a kotorék lakott-e vagy sem. Az élőhelypreferencia vizsgálatához a területet kétféle élőhelytípusra (nyílt és fedett) osztottam fel. A lakott kotorékokat a két élőhelytípus valamelyikébe soroltam.

Az adatok alapján kiszámoltam az egyes sávok területnagyságát és kotoréksűrűségét, majd az összes bejárt terület átlagos kotoréksűrűségét. Az eredményekből következtettem a vadászterületünk törzsállományának nagyságára.

Az élőhelyválasztás a vizsgált területen a borz esetében megerősíti a szakirodalom megállapításait, miszerint intenzív mezőgazdasági körülményekhez is alkalmazkodott, bár kotorékásásra, nyugodtabb, fedettebb helyeket választja. A róka viszont ebben a környezetben a nyílt élőhelyeket részesítette előnyben.

A vizsgálati eredményeim szerint a borz és a róka állománya is jóval nagyobb, mint a saját vadgazdálkodási tervünkben becsült szám, sőt annak többszöröse. Összevetve a megyei és az országos adatokkal, jelentősen magasabb értéket kaptam. Ennek alapján az éves becslési adatok országos szinten is feltételezhetően elmaradnak a valós egyedszámok mögött. Bár a táplálékvizsgálatok nem támasztják alá a borz apróvadállományban okozott kártételét, ilyen magas állománysűrűség esetén a kis mértékű predáció összességében számottevő lehet. Ezért, mivel a vadászterületünkön a ragadozógyérítés más módszerei nem alkalmazhatóak, a vadászati nyomást a borzra és a rókára is jelentősen növelni kell.